

מסורת הש"ס

16) ממות כב, 3) [מתורה 7:1, 15] [מגינה יא:1, 10] [תוספתא ע"ז פ"ט], 17) [למען ע"צ, 1] שנוטות 18, 19) [זכרות לא: קידושין 1: וי"ט], 20) [תוספתא ע"ז פ"ט לקמן עד: 1, 19] [למען 18, 19] [ע"צ, 1] [זכרשית 3, 1: כס"א: וגוים, 3],

תורה אור השלם

- ונקב שם ין מות יוקת רגום ירגמו בו כל העדה כגר בארצון בנקבו שם יוקת: ויקרא כד טו
- מה אקב לא קבה אל ומה אָנַעם לא אָנַע ין: במדבר כב ח
- אֲלֹהִים לֹא תִקְלַל וְקִשִּׁיף בְּעֶמְקָךָ לֹא תִתָּר: שמות כב כז
- וַיִּחַק וַיִּדְוָקָע הַבָּתָּן אַרְוֹן אַחֲד וַיִּקַּב חֹר בְּדֻלְתּוֹ וַיִּתֵּן אֹתוֹ אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ מִיָּמִין בְּבֹאֵת אִישׁ בֵּית יְיָ וַתִּהְיֶה שְׁמֵרָה הַכֹּהֲנִים שְׁמֵרֵי הַסֵּף אֵת כָּל הַכֹּהֵן הַמְדוּבָּא בֵּית מַלְכִּים ב י ב י
- וַתִּקְרָעַת אֶת מִזְבְּחָתָם וַיִּשְׁבֲּרֹתָ אֶת מִצְבְּתָם וַאֲשֵׁרִיהֶם תִּשְׁרֹפֶן בְּאֵשׁ וּפְסִילֵי אֲלֹהֵיהֶם תִּגְדַּעַן וַאֲבֻדָּתָם אֶת שְׁמָם מִן הַמִּקְדָּשׁ הַזֶּה: לֹא תַעֲשֶׂוּן כֵּן לִי אֲלֹהִיכֶם:

- בדרים יב ג-ד
- וַיִּחַק מִשָּׁה וַאֲהֲרֹן כָּל הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר נִקְבוּ בְּשֻׁמוֹת:
- במדבר א יז
- אָתָּה יְיָ אֱלֹהֶיךָ תִּקְרָא אֹתוֹ תַעֲבֹד וְדַבַּרְתָּם תִּשְׁבַּע: וברשעים י ג
- וַיִּקַּב בִּן דָּאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֵת הָשֵׁם וַיִּקְלַל וַיִּבְיֵאוּ אֹתוֹ אֶל מִשָּׁה וְשָׁם אִמּוֹ שְׁלֹמִית בַּת דְּבָרִי לְמִטָּה דן:
- ויקרא כד יא
- הוצא את המקל אל מחרץ למחנה וקמטו כל השממים את ידיהם על ראשו ורגמו אותו כל העדה: ויקרא כד יד
- ואל בני ישראל תדבר לאמר איש איש כי יקלל אֱלֹהֵיו וְקָשָׁא ויקרא כד טו
- רצו ין אֲלֹהִים עַל הָאָדָם לֵאמֹר מִכֹּל עֵץ הָעֵץ אֲבָל תֹּאכְלֻ: בראשית ב טז

גליון הש"ס

גב' דאמר קרא ונוקב שם. עי' לקמן כ ע"א רש"י ד"ה בנקבו:

מוסף רש"י

איש איש כי יקלל כו' מה תלמוד לומר. מאחר שעתיד לכתוב ונקב שם ה' מות יומת. ליכתוב איש איש כי יקוב שם ונשא חטאו וימות (שבועות 17). על שם המיוחד. כן ארבע אומות דו"ד ה' (שם). ועל הכינויין באזהרה. אלהים לא תקלל (שם).

א

ככל יוס. כל זמן שהיו נושאין ונותנין צדיקת עדים היו נזין אותן

בכינוי כלומר היו נזין עמהן וצודקין אותם בכינוי הילך אמר כך אמר יכה יוסי את יוסי. האי כינוי לאו כינוי השם קאמר אלא ב"ד

מכנין צדכיהם הקללה כלפי אחרים. כל מי שמהפך דבריו ומדבר

כאדם זה שמדבר ומקלל ומולה צאחר

קרי ליה כינוי בלשון חכמים ויש לו חצר בשבועות (דף לה). וגם בלשון המקרא ואל אדם לא אכנה כי לא ידעתי אכנה (אי"צ 13). ולהכי נקט יוסי את יוסי דד' אומיות איכא כשם כן ארבע אומיות דלוינו חייב אלא על שם המיוחד דהיינו שם כן ארבע אומיות ומשום דחשבונו של יוסי כחשבונו של אלהים. ולהכי נקט יכה זה את זה דילפינן לקמן דלוינו חייב עד שיבך שם צס: **נגמר דין**. וצאו לומר חייב הוא לא היו יכולין להרגו על פי עדות ששמעו ששרי לא שמעו מפיהם אלא קללת כינוי: **אלא מוציאין את כל אדם לחוץ**. דגנאי הוא להשמיע צרכת השם לרבים: **וקורעין**. צדיהים: **ולא מאחין**. עולמית וטעמא מפורש בגמרא(ש): **אף אני**. שמעמי כמוהו וא"ל לחזור ולהוכיח צרכת השם: **גב' שם צס**. כגון יכה פלוני את שם פלוני: **ונוקב שם בנקבו שם**. להכי אהדריה צהאי קרא לומר לך עד שיקוב שם צס: **וממאי דהאי ונוקב שם וגו'** עד לא

פעשון לשון קשויא הוא דלין מירון **צינמים: מבזיו**. שלא לחמוז סכין לדקור נקב צסס הכתוב בנלקן: **ואוהרסיס מהכא וצבדסיס את שמש**. וסמיה ליה לא מעשון כן לה' אלהים: **נענין שם צסס**. כדיליף לעיל וצנקיה לא משכחת שם צסס שינקוב את חצירו: **שני שמוס אהדדי**. כתובים בשתי חמיות קלף ויתנס זה על זה: **נוקב וחוזר ונוקב**. בסכין הוא ואין שם נוקב את שם חצירו דלאחר שינקוב העליון ינקוב התחתון: פרושי. באומיותיו ופירושו': **לא שמה אוהרסי**. ולא ענש עליה מיתה: **פרוייהו**. פרושי וצרכי וצחדא לא מחייב: **איש איש**. צצרכת השם כתוב איש איש כי יקלל אלהיו וגו' (ויקרא כד): **אינה אלא סייף**. דכתיב צהו (צראהי ט) צאדם דמו ישפך ומיתה אחרת לא הוצרכה צס: **והא מהכא נפקא**. דעכו"ס מזהרין על צרכת השם: ה' **וו צצרכס השם**. לקמיה" דרשין וי"ו ה' אלהים וגו' (י: **לא נצרכא**. האי איש איש אלא לרבות את הכנויים שיהו העכו"ס מזהרסיס על צרכתו כישראל דאי מהתם הוה אמניא שם המיוחד דוקא דכתיב ה' דהאי אלהים דצההו קרא לזאהרת ע"ז דרשין ליה לקמן [ע"צ]: **ואליבא דרבי מאיר**. מתוקמא דמחייב ישראל על הכנויין מהאי קרא ואתא איש איש להשוות עובדי כוכבי' וישראל

ככל הני כנויים כגון אלהים שדי צבאות. ולא דמו לכנויים דמתני' דקמני יכה יוסי את יוסי דכנוי דקמני מתני' נזין את העדים בכינוי לאו כנוי השם הוא כדפרשין לעיל: **על שם המיוחד**. דהא כתיב ה' והיינו שם מיוחד דכתיב וה שמי לעולם (שמות א): **כי יקלל אלהיו**. דהיינו כנוי דלאו שם המיוחד וסמין ליה מיתה ונוקב שם ה' מות יומת וקאי נמי אחי יקלל אלהיו: **וחכ"א על שם המיוחד צמיתה**. דכתיבי ונוקב שם ה' וגו' והאי ונשא חטאו לאו מיתה אלא ונשא חטאו דכרת: **ועל הכנויין צאזהרסי**. אלהים לא תקלל אף על הכנויין מזהר וסם המיוחד נמי צהא אזהרה נפיק דכל אלהים לשון שררה כמו (שס 1) נמתין אלהים: **ופליגא דרבי מיישא**. הא דלומר ר' יצחק נפחא לרבות את הכנויים ואליבא דרבי מאיר דלשמע הא לרבנן פטור כן נח על הכנויין פליגא דרבי מיישא דליהו סבר אע"ג דלמרי רבנן על הכנויין צישראל מיהו עובד כוכבים חייב מיתה מכגר וכאזרח מדכתיב גר ואזרח יתירה ש"מ לחיוצי עובד כוכבים צכנוי: **ור"מ**. דלמר גר ואזרח חייבין צכנוי ועובדי כוכבים¹⁰ אתרבו מאיש איש ממאי קא ממעט גר ואזרח לצני נח: **הואיל ואישרבו**. להאי פרשחא לכנויין איתרבו אף לכל האמור צפרשה וצסקילה: **ור' יצחק נפחא אליבא דרבנן**. כיון דלמרי רבנן עובדי כוכבים פטורין מן הכנוי כישראל גר ואזרח מאי קא ממעטי אי למעוטינהו מסקילה לא אינטרין דמהיכא חיתי הא לא אתרבו צהא פרשחא דצשלמא לר' מאיר סד"א הואיל ואיתרבי איתרבי: **איש איש למה לי**. צין לר' מיישא צין לר' יצחק נפחא אליבא דרבנן צצרכת השם מוילו ה' אלהים נפקא כנויים מגר ואזרח נפקי לר' מיישא ואל לר' יצחק נפחא הא אמר לרבנן פטורין: **צצע מלוא**. יליף להו לקמן [ע"צ]: **וגלוי עריוס**. כולן חוץ מנערה המאורסה דכדכתיב גבי אבימלך (צראהי ט) הן מת על האשה אשר לקחת והיא צעולת צעל צעולת צעל יש להם נערה המאורסה אין להם [לקמן מ:]:

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

נו.

אִינָה אֵלֶּא סִיף. ולקמן איכא מ"ד אלא חנוק והא דכתיב (צראהי לח) גבי תמר הוליאוה ותשרף לאו משום דדינא הכי דלפילו מיתה לא נמחייבה לא צדינא דידהו ולא צדידן וכשהחמירו עליה לחייבה מיתה כיצמה שזינתה אוקממה אומיתת צת כהן דצשריפה לפי שהיתה צמו של שם: **וואֵלִיבֵּא דרבי מאיר**. דלרבנן הא אמרי על הכינויין צאזהרה ואע"ג דלצני נח אזהרתן וז היא מיתתן כיוון דצישראל ליכא מיתה לא מרבי' עו"ג למיתה מקרא דכתיב גבי ישראל דישראל לית צהו מיתה מיהו קשה מנא ליה דפליג רבי יצחק אדרבי מיישא דלפשר דמודה ר' יצחק דמרצין עובד כוכבים מכגר וכאזרח והכא אקרא דליש קאי דלא מיתוקס לרבות את העובדי כוכבים אלא לר"מ וי"ל דמכגר וכאזרח לא מרצין אי לאו דמתרבי עובד כוכבים מאיש איש ומאיש איש לחודא לא הוה מרצין אי לאו כגר וכאזרח כיון דצישראל ליכא מיתה והא דצני צסמוך איש איש לרבנן למה לי לא כמו שפ"ה דצני נמי לר' מיישא דלא קשה ליה כלל אלא לר' יצחק אליבא דרבנן צני: **אִישׁ בִּי יִקְרָא צַמַּח אֵי**. מיהו הא אינטרין כדדרשין צפריך מי שה' עמא (פסחים 15:) למ"ד מגדף היינו עובד עזדות כוכבים אינטרין כי יקלל לגופיה לאשמעוי' דאיכא כרת צמצרך את השם דכתיב הכא ונשא חטאו וכתיב צחדל לעשות פסח ראשון חטאו ישא ולמ"ד מגדף היינו מצרך את השם דלית ציה כרת צהדיא דכתיב את השם הוא מגדף ונכרתה אינטרין האי קרא לאגמורי כרת לחדל פסח שני וי"ל דהכא דריש כי יקלל למ"ל דה"ל למיכתב ונשא חטאו גבי ונוקב שם: **וְעַל הַכִּינוּיִּים באזהרה דכתיב אֱלֹהִים אֵל תִּקְרָא**. וכי יקלל אתא לכרת כדדרשין צפסחים (שס:) ואיכא כרת אכינויין והא דקאמר צאזהרה למעוטי מיתה ולא למעוטי כרת:

לֵאמֹר **וְעַל הַכִּינוּיִּים באזהרה דכתיב אֱלֹהִים אֵל תִּקְרָא**. וכי יקלל אתא לכרת כדדרשין צפסחים (שס:) ואיכא כרת אכינויין והא דקאמר צאזהרה למעוטי מיתה ולא למעוטי כרת:

נפקא א ה' **ו** **ז** **11** **12** **13** **14** **15** **16** **17** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100** **101** **102** **103** **104** **105** **106** **107** **108** **109** **110** **111** **112** **113** **114** **115** **116** **117** **118** **119** **120** **121** **122** **123** **124** **125** **126** **127** **128** **129** **130** **131** **132** **133** **134** **135** **136** **137** **138** **139** **140** **141** **142** **143** **144** **145** **146** **147** **148** **149** **150** **151** **152** **153** **154** **155** **156** **157** **158** **159** **160** **161** **162** **163** **164** **165** **166** **167** **168** **169** **170** **171** **172** **173** **174** **175** **176** **177** **178** **179** **180** **181** **182** **183** **184** **185** **186** **187** **188** **189** **190** **191** **192** **193** **194** **195** **196** **197** **198** **199** **200** **201** **202** **203** **204** **205** **206** **207** **208** **209** **210** **211** **212** **213** **214** **215** **216** **217** **218** **219** **220** **221** **222** **223** **224** **225** **226** **227** **228** **229** **230** **231** **232** **233** **234** **235** **236** **237** **238** **239** **240** **241** **242** **243** **244** **245** **246** **247** **248** **249** **250** **251** **252** **253** **254** **255** **256** **257** **258** **259** **260** **261** **262** **263** **264** **265** **266** **267** **268** **269** **270** **271** **272** **273** **274** **275** **276** **277** **278** **279** **280** **281** **282** **283** **284** **285** **286** **287** **288** **289** **290** **291** **292** **293** **294** **295** **296** **297** **298** **299** **300** **301** **302** **303** **304** **305** **306** **307** **308** **309** **310** **311** **312** **313** **314** **315** **316** **317** **318** **319** **320** **321** **322** **323** **324** **325** **326** **327** **328** **329** **330** **331** **332** **333** **334** **335** **336** **337** **338** **339** **340** **341** **342** **343** **344** **345** **346** **347** **348** **349** **350** **351** **352** **353** **354** **355** **356** **357** **358** **359** **360** **361** **362** **363** **364** **365** **366** **367** **368** **369** **370** **371** **372** **373** **374** **375** **376** **377** **378** **379** **380** **381** **382** **383** **384** **385** **386** **387** **388** **389** **390** **391** **392** **393** **394** **395** **396** **397** **398** **399** **400** **401** **402** **403** **404** **405** **406** **407** **408** **409** **410** **411** **412** **413** **414** **415** **416** **417** **418** **419** **420** **421** **422** **423** **424** **425** **426** **427** **428** **429** **430** **431** **432** **433** **434** **435** **436** **437** **438** **439** **440** **441** **442** **443** **444** **445** **446** **447** **448** **449** **450** **451** **452** **453** **454** **455** **456** **457** **458** **459** **460** **461** **462** **463** **464** **465** **466** **467** **468** **469** **470** **471** **472** **473** **474** **475** **476** **477** **478** **479** **480** **481** **482** **483** **484** **485** **486** **487** **488** **489** **490** **491** **492** **493** **494** **495** **496** **497** **498** **499** **500** **501** **502** **503** **504** **505** **506** **507** **508** **509** **510** **511** **512** **513** **514** **515** **516** **517** **518** **519** **520** **521** **522** **523** **524** **525** **526** **527** **528** **529** **530** **531** **532** **533** **534** **535** **536** **537** **538** **539** **540** **541** **542** **543** **544** **545** **546** **547** **548** **549** **550** **551** **552** **553** **554** **555** **556** **557** **558** **559** **560** **561** **562** **563** **564** **565** **566** **567** **568** **569** **570** **571** **572** **573** **574** **575** **576** **577** **578** **579** **580** **581** **582** **583** **584** **585** **586** **587** **588** **589** **590** **591** **592** **593** **594** **595** **596** **597** **598** **599** **600** **601** **602** **603** **604** **605** **606** **607** **608** **609** **610** **611** **612** **613** **614** **615** **616** **617** **618** **619** **620** **621** **622** **623** **624** **625** **626** **627** **628** **629** **630** **631** **632** **633** **634** **635** **636** **637** **638** **639** **640** **641** **642** **643** **644** **645** **646** **647** **648** **649** **650** **651** **652** **653** **654** **655** **656** **657** **658** **659** **660** **661** **662** **663** **664** **665** **666** **667** **668** **669** **670** **671** **672** **673** **674** **675** **676** **677** **678** **679** **680** **681** **682** **683** **684** **685** **686** **687** **688** **689** **690** **691** **692** **693** **694** **695** **696** **697** **698** **699** **700** **701** **702** **703** **704** **705** **706** **707** **708** **709** **710** **711** **712** **713** **714** **715** **716** **717** **718** **719** **720** **721** **722** **723** **724** **725** **726** **727** **728** **729** **730** **731** **732** **733** **734** **735** **736** **737** **738** **739** **740** **741** **742** **743** **744** **745** **746** **747** **748** **749** **750** **751** **752** **753** **754** **755** **756** **757** **758** **759** **760** **761** **762** **763** **764** **765** **766** **767** **768** **769** **770** **771** **772** **773** **774** **775** **776** **777** **778** **779** **780** **781** **782** **783** **784** <